

Mijn boekhouder wil mijn administratie niet teruggeven. Kan dat?

Wat te doen bij onenigheid met uw boekhouder?

U bent niet tevreden over uw boekhouder: hij levert slecht werk af en zijn rekeningen zijn te hoog. U besluit zijn rekening(en) niet te betalen en over te stappen naar een ander. Maar dan zegt hij dat u uw boekhouding niet terugkrijgt, totdat de laatste cent betaald is. Mag hij dat?

Het komt helaas regelmatig voor dat er tussen ondernemers en hun boekhouder/accountant discussie ontstaan. Die hebben dan bijvoorbeeld betrekking op de uitvoering van de werkzaamheden, een slecht advies of een (te) hoge rekening. De ondernemer voert dan de druk op de boekhouder op en betaalt de rekening slechts geheel of gedeeltelijk. De boekhouder/accountant van zijn kant houdt dan de boekhouding onder zich totdat de laatste cent betaald is. Dat is natuurlijk niet handig als een nieuwe boekhouder het werk moet gaan overnemen of de Belastingdienst langskomt voor een controle. Maar kun u hem dwingen de boekhouding af te geven?

Het retentierecht

Het retentierecht houdt in dat men de afgifte van een zaak kunt uitstellen, totdat uw rekening volledig is voldaan. Het wellicht meest bekende voorbeeld is dat van de garagehouder, die uw auto bij zich mag houden totdat u de rekening van de reparatie van die auto hebt voldaan.

Eisen aan het retentierecht

Om het retentierecht te mogen uitoefenen moet voldaan zijn aan de volgende eisen:

1. er moet voldoende verband bestaan tussen de vordering en de zaak. In het geval dat er sprake is van een rekening voor het voeren van de boekhouding op het opstellen van de jaarrekening en de administratie (= de zaak) is er dus voldoende verband;
2. er moet sprake zijn van een opeisbare vordering, d.w.z. er moet sprake zijn van een betalingsverplichting op het moment dat het retentierecht wordt ingeroepen. De uiterste betaaldatum moet dus verstreken zijn;
3. Uw boekhouder moet wel de redelijkheid betrachten bij het uitoefenen van het retentierecht. Hij mag dus niet voor een openstaande rekening van € 50 de complete boekhouding achterhouden.
4. Uw boekhouder mag ook niet de boekhouding achterhouden als hij zelf zijn verplichtingen niet is nagekomen. Hij heeft bijvoorbeeld uw jaarrekening niet tijdig gereed gemaakt.

Algemene lijn accountantsorganisaties

De accountants die zijn aangesloten bij het NIVRA (registeraccountants) of NOvAA (accountant-administratieconsulent) zijn gebonden aan een gedragslijn wanneer zij het retentierecht mogen hanteren. Als redelijk wordt daarbij beschouwd om het retentierecht toe te passen voor de stukken die de accountant boekhouder in uw opdracht heeft vervaardigd, zoals de jaarrekening. Datzelfde geldt voor de delen van de boekhouding die door de accountant of boekhouder zijn bijgewerkt, bijvoorbeeld de salarisadministratie.

Het wordt in strijd geacht met de gedragslijn als het gaat om stukken die aan u toebehoren, maar die u aan de accountant of boekhouder hebt gegeven voor door hem voor u uit te voeren werkzaamheden. Denk daarbij aan de verkoopfacturen en kasstukken. Deze zijn tenslotte uw eigendom. Een schending van dit verbod kan leiden tot civiele- en/of tuchtrechtelijke aansprakelijkheid.

Indien een boekhouder weigert de ingeleverde bescheiden terug te geven, kan een kort geding aangespannen worden om afgifte van stukken te vorderen.

Deze stukken zijn voor u van groot belang en vertegenwoordigen economisch geen enkele waarde. In zo'n geval is goed voorstelbaar dat de boekhouder door de rechter bevolen kan worden de boekhouding aan u af te geven.

Alvorens u een procedure start, kunt u om te beginnen een aangetekende brief sturen waarin u duidelijk aangeeft welke stukken u binnen vijf werkdagen na dagtekening ontvangen wilt hebben en betaling van een schadevergoeding voor de inmiddels ontstane schade. Onder dreiging met een kort geding en aangifte bij de politie. Of u daadwerkelijk een aangifte kunt doen die in dit geval door de politie wordt opgepakt kan ik zo niet zeggen maar het gaat er om deze "boekhouder" even goed onder druk te zetten tot teruggave van de spullen.

Volgens de Hoge Raad is het retentierecht op dit soort stukken in beginsel mogelijk, maar naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid kan het onaanvaardbaar zijn om een beroep op het retentierecht te doen indien de belangen van de opdrachtgever onevenredig zwaar benadeeld worden door de uitoefening van het retentierecht (HR 15 april 1994, NJ 1995, 640).

Gelet op het feit dat u de stukken nodig hebt om de belastingen in te dienen benadeeld hij hiermee niet alleen u, maar ook de overige schuldeisers. Immers, als de mogelijkheid bestaat dat u geld terug kan krijgen van de belastingdienst en de boekhouder belet dat, dan is het aannemelijk dat de uitoefening van het retentierecht door de boekhouder in dit geval niet redelijk en billijk is. Ook staat het achterhouden van de administratie de opstart van een schuldsanering in de weg, waardoor de overige schuldeisers ook benadeeld worden.

Ik denk dat u, met resultaat, een beroep kunt doen op de tenzij-clausule die de Hoge Raad hier heeft ingebouwd. Mede gelet op het feit dat niet alleen u, maar ook de overige schuldeisers door de boekhouder worden benadeeld.

Bron: mkbservicedesk.nl en rechtenforum.nl